

УДК 37(09)

DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2023.17.13>

Надія ЧЕРНУХА, д-р пед. наук, проф.,
ORCID ID: 0000-0002-5250-2366
e-mail: nmchernukha@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Марина ВАСИЛЬЄВА-ХАЛАТНИКОВА, канд. пед. наук, доц.
ORCID ID: 0000-0002-8488-4602
e-mail: m-vasileva@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ТРЕНД СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Актуалізовано в умовах сучасних реалій проєкту діяльність як тренд освітнього процесу. Визначено проєкт як діяльність, яка орієнтується на створення певного продукту чи послуги протягом визначеного терміну. З'ясовано, що в освітньому середовищі проєктна діяльність – це мотивація, новаторство, перспектива розвитку науки та практики.

Головною характерною складовою проєктної діяльності є проблема, а точніше – проблемна ситуація. Зазвичай, проблема виникає в різних сферах життєдіяльності людини, її професійної самореалізації в ситуаціях невідповідності між реальним життям та уявленнями проєктувальника про бажаний стан об'єкта. Зауважимо, проєкт використовується як засіб досягнення поставленої мети шляхом збереження, зміни або відновлення певних явищ, зокрема, соціальних, освітніх, професійних.

Важливими ознаками проєктної діяльності є, безперечно, спрямованість на розвиток пізнавальних навичок, умінь самостійно контролювати свої знання й дії, орієнтуватися в інформаційному просторі, узагальнювати та інтегрувати результати, що вдалося отримати з різних джерел у процесі теоретичного і практичного навчання. Участь у проєктній діяльності надає можливість учасникам самовдосконалюватися та відкриває можливості вибору особистісної ролі в системі відносин колективу учасників розроблення проєктів.

На сучасному етапі розвитку освіти стає цілком зрозумілим, що для професійної підготовки компетентно-свідомих здобувачів освіти недостатньо акцент робити на професійній складовій освітнього процесу. Доцільно формувати громадську активність, почуття відповідальності, готувати майбутніх фахівців до розв'язання проблем, які постійно декларує ринок праці, сучасний соціум та особистісна життєва і професійна самореалізація людини.

Ключові слова: проєкт, проєктна діяльність, тренд, алгоритм, освітнє середовище.

Вступ

Проєктування, як особливий вид діяльності, сформувався на початку ХХ ст. і орієнтоване на вимоги виробництва, професійну діяльності, соціальне буття людини. Поступово таку діяльність почали пов'язувати з науково-технічними розрахунками на кресленнях та основними параметрами майбутньої технічної системи (Буйницька, 2021; Герман, 2007). Відтак, під терміном "проєктування" маємо на увазі комплекс робіт, який складається з пошуку, досліджень, розрахунків із метою отримання опису достатнього матеріалу для створення нового об'єкта або виробу, його реконструкції, модернізації, що відповідає заданим вимогам. В умовах сучасних викликів, реалій освітнього середовища проєктування, як особливий вид діяльності, є затребуваним, актуалізованим, пріоритетним трендом освітнього процесу.

Огляд літератури. У сучасному світі проєктування виходить далеко за межі звичайного виробництва й тісно пов'язане з науковою, мистецькою, політичною, суспільною та освітньою діяльністю людини.

Варто зважити на те, що проєкт – це сукупність дій, обмежених у часі, спрямованих, насамперед, на розв'язання проблеми чи досягнення конкретної мети (Буйницька, 2021). Інакше кажучи, проєктом називають діяльність, яка орієнтується на створення певного продукту чи послуги протягом визначеного терміну.

У сучасному науковому обігу до питань проєктної діяльності достатньо продуктивно долучені такі дослідники: Л. Бодько, Т. Волковська, О. Кивлюк, О. Коберник, Н. Морзе, С. Сисоєва, Л. Оршанський, І. Паляниця й ін.

Мета статті – теоретично проаналізувати проєктну діяльність як тренд освітнього процесу, запропонувати можливості та умови використання проєктної діяльності в сучасному освітньому процесі.

Методологія. До основних ознак проєкту належать:

- обмежений час виконання, існує точка початку його створення та закінчення;

- для реалізації проєкту необхідні ресурси, які в більшості випадках є обмеженими;

- проєкт є тимчасовим явищем, він не повторюється після завершення;

- результат проєкту складно передбачити, це зазвичай унікальна та неповторювана робота.

До основних принципів проєктної діяльності належать:

- добровільність вибору виду діяльності кожним учасником проєктної діяльності;

- урахування інтересів і психологічних особливостей усіх розробників проєкту;

- ефективність виконання роботи, доведення проєкту до логічного завершення;

- формування основ культури праці, якісне виготовлення й естетичне оформлення об'єктів;

- створення командної взаємодії серед учасників створення конкретного проєкту (Лук'янова, 2009).

Зазначимо, головною характерною складовою проєктної діяльності є проблема, а точніше – проблемна ситуація. Зазвичай, проблема виникає в різних сферах життєдіяльності людини, її професійної самореалізації у ситуаціях невідповідності між реальним життям та уявленнями проєктувальника про бажаний стан об'єкта. Зауважимо, проєкт використовується як засіб досягнення поставленої мети шляхом збереження, зміни або відновлення певних явищ, зокрема соціальних, освітніх, професійних.

Важливими ознаками проєктної діяльності є, безперечно, спрямованість на розвиток пізнавальних навичок, умінь самостійно контролювати свої знання та дії, орієнтуватися в інформаційному просторі, узагальнювати й інтегрувати результати, що вдалося отримати з різних джерел у процесі теоретичного і практичного навчання. Участь у проєктній діяльності надає можливість учасникам самовдосконалюватися та відкриває можливості вибору особистісної ролі в системі відносин колективу учасників розроблення проєктів (Найда, 2007).

© Чернуха Надія, Васильєва-Халатникова Марина, 2023

Важливо акцентувати увагу на тому, що проектування може здійснюватися в одну, дві або три стадії:

- перша стадія проектування – одностадійне проектування, під яким мається на увазі робочий проєкт, який використовують для створення простих об'єктів чи об'єктів із використанням проєктів масового застосування;
- друга стадія проектування – двостадійне проектування, що включає в себе ескізний проєкт і робочу документацію; двостадійне проектування застосовується в більшості об'єктів для створення складних і масштабних проєктів;
- третя стадія проектування – тристадійне проектування, що включає ескізний проєкт, звичайний проєкт, робочу документацію; тристадійне проектування застосовується для розробки проєктів підвищеної складності (Ізбаш, 2007).

Варто зазначити, що перевагами проєктної діяльності є набуття розробниками проєкту таких важливих умінь:

- пріоритетно планувати свою роботу;
- ефективно використовувати багато джерел інформації для успішної розробки проєкту;
- самостійно обирати й доцільно користуватися зібраною інформацією;
- аналізувати важливі факти;
- аргументувати власний погляд;
- приймати виважені рішення;
- налагоджувати відносини в колективі й команді;
- швидко створювати кінцевий продукт;
- успішно презентувати розроблений проєкт перед аудиторією;
- об'єктивно оцінювати себе й ефективність своєї команди (Буйницька, 2021).

Проєктна діяльність дозволяє сформувати й розвивати специфічні навички проектування, а саме навчити:

- проблематизації (розгляду проблемного поля та виділення найважливіших завдань, формулювання головної проблеми й завдання);
- цілепокладанню та плануванню ефективної діяльності;
- самоаналізу та рефлексії (самоаналізу здійсненої успішності й результативності розв'язання поставленої проблеми проєкту);

• презентації своєї діяльності й результатів перед аудиторією;

- швидкому пошуку потрібної інформації, виокремленню та засвоєнню продуктивних знань;
- практичному застосуванню професійних компетенцій у різноманітних ситуаціях;
- вибору та дієвому використанню ресурсної технології створення продукту проектування;
- проведенню детального й ефективного дослідження (Коберник, 2006; Волковська, 2006).

Можна зазначити, що проєктна діяльність – це завжди пошук нового, творчість, самостійність, прагнення до інноваційного перетворення світу за допомогою креативних ідей та операцій.

Залежно від складу, структури проєкту та його предметної області виокремлюють різні класи проєктів. Серед них можна виділити три основні класи:

- монопроєкт (окремий проєкт, не пов'язаний з іншими, який може бути різного типу, виду, а також масштабу);
- мультипроєкт (під цим поняттям маємо на увазі комплексний проєкт, що складається з ряду монопроєктів і вимагає застосування деяких особливих прийомів проєктного управління, насамперед, пов'язаних зі "наскрізним" плануванням і контролем виконання ряду взаємопов'язаних проєктів);
- мегапроєкт (цей клас проєкту є комплексною програмою, що складається з кількох монопроєктів і мультипроєктів) (Коберник, 2006).

Результати

Під поняттям проєкту в більш широкому сенсі розуміється діяльність, спланована, поетапно орієнтована, алгоритмічна, спрямована на реалізацію поставленої мети. У вузькому розумінні – створення проєкту розглядається, як ефективна діяльність, що має чітко окреслену мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямовані на досягнення встановленого результату (Коберник, 2006). Відповідно, робота над будь-яким проєктом відбувається в певному системному конструкті (рис. 1).

Назаперечно, практичну цінність має спроможність керівника проєкту, команди вибудовувати чіткий алгоритм спільних дій (рис. 2).

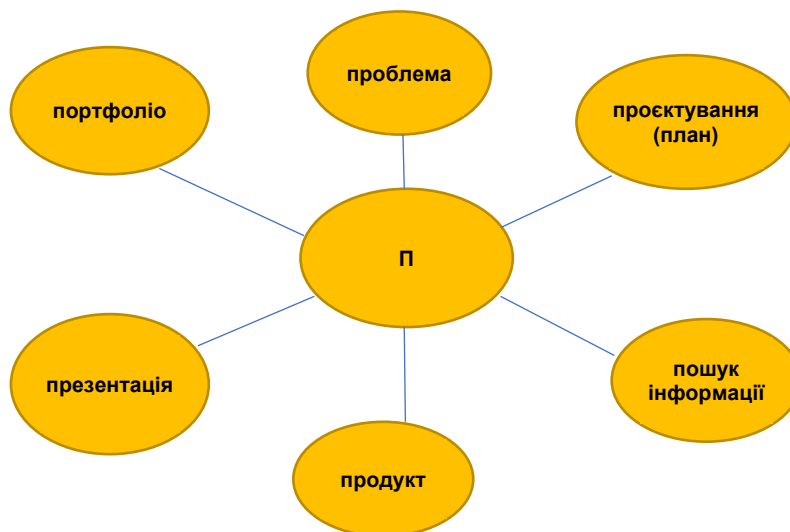

Рис. 1. Система роботи над проєктом складається із шести "П"

Рис 2. Алгоритми роботи під час виконання будь-якого проєкту

Діяльність учасників під час розробки проєкту можна поділити на п'ять найважливіших етапів:

- перший етап (визначення теми й мети проєкту; формулювання проблеми, яку необхідно розв'язати під час реалізації конкретного проєкту; висування гіпотези щодо її розв'язання та способів вирішення поставленої проблеми);
- другий етап (визначення джерел інформації, які потрібно використати під час роботи над проєктом; опис бажаних кінцевих результатів і способів, як їх можна ефективно досягти; розподіл завдань між працівниками й учасниками розробки проєкту);

- третій етап (збирання необхідної інформації для реалізації проєкту; аналіз зібраної інформації; розроблення висновків і пропозицій майбутнього вдосконалення проєкту);
- четвертий етап (оформлення отриманого результату із проєкту; демонстрація (презентація) результату; оцінка та підбиття підсумків);
- п'ятий етап (рефлексія, самоаналіз і самооцінювання діяльності та її результатів) (рис. 3) (Буйницька, 2021).

1 етап	<ul style="list-style-type: none"> • Визначення теми. Постановка завдання. • Обговорювання. Формулювання проблемних питань. • Формування груп, висування гіпотез розв'язання проблем. • Обговорення плану роботи учнів. • Обговорення можливих джерел інформації, питань захисту авторських прав.
2 етап	<ul style="list-style-type: none"> • Вибір творчої назви проєкту. • Самостійна робота учнів з обговоренням завдань кожного в групі.
3 етап	<ul style="list-style-type: none"> • Самостійна робота груп із виконання завдань.
4 етап	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка учнями звіту про виконану роботу.
5 етап	<ul style="list-style-type: none"> • Презентація отриманих результатів.

Рис. 3. Основні етапи роботи над проєктом в освітньому середовищі (на прикладі закладу загальної середньої освіти)

До основних кроків роботи над проєктом належать:

- підготовчий етап (створення команди із працівників, які займатимуться розробкою проєкту; визначення теми й основної мети цього проєкту; обговорення проблеми з метою досягнення компромісу з усіма фахівцями; висування гіпотези, як можна ефективно виконати проєкт; розподіл завдань між фахівцями);
 - планування (визначення головного завдання проєкту й термінів його завершення; визначення джерел, які можна використати під час роботи над проєктом; визначення методів аналізів інформації; установлення критеріїв оцінювання результату проєкту);
 - реалізація проєкту (проведення дослідження, спостереження, робота з інформаційними ресурсами, анкетування, використання експериментальних методик; проведення аналізу зібраної інформації, підбиття підсумків, формулювання висновків; оформлення результатів роботи над проєктом; підготовка опису проєкту та тексту доповіді до захисту);
 - захист створеного проєкту (докладна презентація отриманих результатів роботи);
 - оцінювання (оцінювання результатів проєктної діяльності за встановленими критеріями) (Лук'янова, 2009).
- З огляду на вищеозначене, вважаємо за можливе актуалізувати проєктну діяльність зі здобувачами вищої освіти за освітньо-науковими програмами "Соціальна педагогіка", "Соціальна реабілітація" на факультеті психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Беручи до уваги практичний досвід використання інструментів проєктної діяльності зі здобувачами вищої освіти, констатуємо, що саме проєктна діяльність є потужним ресурсом якості освітніх послуг, належного формування фахових компетентностей, здатності і спроможності побудови успішної професійної

підготовки та самореалізації майбутніх фахівців соціальної сфери.

Тематика проєктів здобувачів вищої освіти визначається, зазвичай відповідно до викликів часу. Наприклад, доцільно навести такі теми соціально-педагогічних проєктів:

- Медіа-просвіта батьків щодо формування безпечної поведінки дітей в Інтернеті.
- Розвиток здатностей здобувачів освіти до дистанційного навчання.
- Створення асоціації випускників кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки.
- PR-діяльність волонтерських організацій в умовах війни.
- Участь вчителів у профілактиці булінгу в закладі загальної середньої освіти.
- Медіаобізнаність підлітків щодо протидії фейкам у соціальних мережах.
- Спільне облаштування інтер'єру молодіжного простору як чинник розвитку соціальної згуртованості.
- Упровадження архітектурної доступності у приміщеннях факультету психології.

Можливостями й умовами успішної проєктної діяльності в сучасному закладі вищої освіти нині можуть бути такі види діяльності: інноваційні навчальні дисципліни; науково-дослідна робота; різновекторні практики; міжнародна співпраця; громадська активність; соціальна активність; особистісна ресурсність; прагнення до кар'єрного зростання; критичне мислення; раціональна творчість і креативний потенціал.

Варто зважити на те, що на сучасному етапі розвитку освіти стає цілком зрозумілим, що для професійної підготовки компетентно-свідомих здобувачів освіти необхідно акцентувати на професійній складовій освітнього процесу. Доцільно формувати громадську

активність, почуття відповідальності, готувати майбутніх фахівців до розв'язання проблем, які постійно декларує ринок праці, сучасний соціум та особистісна життєва і професійна самореалізація людини.

Саме тому в умовах сучасних реалій одним із пріоритетів розвитку освіти є впровадження сучасних проєктних технологій, які забезпечують удосконалення освітнього процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку здобувачів освіти до успішної професійної та життєвої самореалізації в інформаційному суспільстві (Коберник, 2006).

Зазначимо, у контексті дистанційної освіти та вимушеної організації навчальних занять у форматі онлайн за умов військового стану в Україні, проєктна діяльність залишається достатньо затребуваним механізмом у освітньому процесі. Механізми впровадження проєктної діяльності в освітньому середовищі складаються з ряду етапів:

- перший етап: здійснюється організація мотиваційного інформаційного простору;
 - другий етап: відбувається організація різноманітних таких видів діяльності: самореалізація кожного здобувача освіти (соціально-комунікативна, суспільно-корисна, ігрова, фізично-оздоровча, навчально-пізнавальна, науково-дослідницька, художньо-естетична, науково-технічна, декоративно-прикладна, еколого-натуралістична тощо);
 - третій етап: здійснюється організація продуктивного спілкування як умови соціального розвитку здобувача освіти; головною метою третього етапу проєктної діяльності є необхідність навчити здобувачів освіти спілкуватись, культурі діалогу;
 - четвертий етап: проєктна діяльність відбувається в умовах психолого-педагогічної підтримки, розв'язанні здобувачами освіти окреслених проблем, допомоги їм у самопізнанні, самооцінці, самовизначенні та самоактуалізації; ця складова обов'язково потребує системного підходу;
 - п'ятий етап: відбувається підвищення професійної майстерності, проєктної культури, здійснюється рефлексія проєктної діяльності (Бодько, 2013).
- Проєктна діяльність в освітній сфері стає:
- пріоритетним шляхом розвитку творчого потенціалу особистості та її самореалізації;
 - перевіркою відповідності особистісного досвіду потребам активної ролі в суспільстві;
 - середовищем, яке розвиває, формує соціальні та професійні компетентності і сприяє процесу набуття життєвого досвіду;
 - творчим мотиватором лідерської компетентності особистості.

Незаперечним є те, що механізми реалізації проєкту є надзвичайно ефективними та незамінними під час запровадження проєктної діяльності в освітньому середовищі.

Варто зазначити, що проєктна діяльність в освітньому середовищі також уможлиблює активізацію особистісного потенціалу кожного здобувача освіти, стимулює до створення певних проблем і пошуку шляхів їх якнайшвидшого розв'язання, створює такі умови освітнього процесу, результатом якого є індивідуальний досвід діяльності кожного здобувача освіти.

Отже, під час здійснення проєктної діяльності у здобувачів освіти формуються навички критичного оцінювання отриманої інформації, активна та свідомо трансформація даних на рівень категоріальних понять, розвивається креативність мислення (Коберник, 2006).

Важливо зазначити, що в сучасному світі провідною стратегією політики багатьох демократичних країн можна вважати науково обґрунтоване й доведене численними дослідженнями твердження, що здійснення інвестицій у людський капітал є економічно доцільним. Відповідно до цієї стратегії, залучення людей з інвалідністю в суспільство розглядається як важливий напрям соціального інвестування.

Зазначимо, в сучасних соціокультурних умовах перспективним напрямом наукових і прикладних досліджень є проєкти інклюзивного середовища.

Інклюзія знаходить своє відображення у сфері освітньої політики, оскільки освітня система є віддзеркаленням стану суспільства й, водночас, визначним засобом його перебудови. Інклюзія в освітній сфері – це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципах гуманізму, толерантності, безпеки й забезпечення основного права здобувачів освіти на освіту. Мета інклюзії полягає в тому, щоб ліквідувати соціальну ізоляцію, яка є наслідком негативного ставлення до відмінностей між особистостями. Найважливішим переконанням для інклюзії є твердження, що освіта вважається одним із основоположних прав людини й основою для побудови більш справедливого суспільства (Буйницька, 2021).

Розбудова інклюзії у сфері освіти передбачає дієвість освітніх стратегій для гнучкого й гармонійного реагування на потреби здобувачів освіти. Пріоритетами інклюзивності є принцип "рівний-рівному", який орієнтує на те, що всі здобувачі освіти, незважаючи на різне культурне та соціальне походження, повинні мати однакові умови в освітньому процесі.

До основних напрямів інклюзивної освіти можна віднести:

- заклади освіти повинні визнавати і брати до уваги різноманітні потреби здобувачів освіти шляхом узгодження різних видів і темпів навчання;
- усі здобувачі освіти мають навчатися разом у тих випадках, коли це виявляється можливим, незважаючи на певні труднощі, протиріччя чи відмінності, що існують між ними;
- забезпечення якісної освіти для всіх учасників освітнього процесу шляхом розробки інноваційних навчальних планів, прийняття дієвих організаційних заходів, розробка сучасних стратегій викладання, використання різноманітних ресурсів;
- люди з інвалідністю мають отримувати ефективну допомогу, яка допоможе їм успішно навчатися, задовольняти базові потреби. Означене є результативним засобом, який гарантує солідарність, співучасть, взаємоповагу, розуміння.

Спираючись на напрями інклюзії в освітній сфері, можна зазначити, що ідеологія інклюзивної освіти спрямована на надання кожному здобувачеві освіти можливостей для результативного й комфортного навчання.

Успіх у розвитку інклюзивної освіти, як ключової складової на шляху до створення інклюзивного суспільства, залежить від ефективної взаємодії, орієнтації всіх сторін на єдину перспективу (Волковська, 2006; Ізбаш, 2007).

Зазначимо, більшість перешкод на шляху до інклюзивної освіти зводяться до мінімуму за допомогою активної співпраці між учасниками освітнього процесу, партнерами. До основних ресурсів запровадження інклюзивної освіти можна віднести:

- необхідність досягнення компромісу щодо концепції інклюзивної якісної освіти з усіма учасниками освітнього процесу;

- внесення змін щодо законодавства щодо підтримки інклюзивної освіти відповідно до правових норм міжнародних конвенцій, декларацій і рекомендацій;
 - розроблення механізмів виявлення здобувачів освіти, які не охоплені освітньою системою та контроль за наданням їм допомоги для повернення в заклад освіти й отримання якісної освіти;
 - проведення на місцях моніторингу, орієнтованого на виявлення проблем, наявних ресурсів і можливостей їхнього використання на підтримку розвитку інклюзивної освіти;
 - надання допомоги науково-педагогічним працівникам щодо впровадження інклюзивної освіти (Ізбаш, 2007).
- Варто зазначити, що інклюзивні цінності – це соціально схвалені уявлення та підходи в освітній сфері. До основних цінностей інклюзивної освіти належать: визнання права здобувати освіту; проведення роботи зі всіма здобувачами освіти, незалежно від їхнього віку, національності, мови, етнічного чи соціального походження, віросповідання; удосконалення освітніх структур і систем для забезпечення потреб усіх здобувачів освіти; інклюзивна освіта є динамічним процесом, який постійно розвивається.

Інклюзивна освіта є універсальним підходом, який орієнтований на адаптацію освітніх програм та освітнього середовища до потреб здобувачів освіти, які відрізняються своїми можливостями.

Варто зазначити, що впровадження інклюзивної освіти не завжди знаходить розуміння та підтримку у суспільстві. З цієї причини для її розвитку потрібно залучати не лише фахівців у галузі освіти, а й організації громадянського суспільства, родини і громади, професійні асоціації, спеціалістів із підготовки науково-педагогічних працівників.

Для перетворення звичайного закладу освіти на сучасний інклюзивний заклад освіти варто дотримуватися таких рекомендацій:

- необхідно оцінити фізичну доступність будівель;
- проаналізувати доступність освітнього середовища;
- створити позитивний образ людей з інвалідністю;
- вносити різноманітність до освітніх програм;
- проводити оцінювання закладу освіти на предмет інклюзії тощо.

Доречною є актуалізація переваг інклюзивної освіти (табл. 1) (Найда, 2007; Петрова, 2017).

Таблиця 1

Переваги інклюзивної освіти		
Переваги інклюзивної освіти:		
Для здобувачів освіти з інвалідністю:	Для усіх здобувачів освіти:	Для фахівців:
<ul style="list-style-type: none"> • Завдяки постійному спілкуванню з однолітками поліпшується когнітивний, моторний, соціальний та емоційний розвиток; • Опанування новими вміннями та навичками. • Освітній процес проводиться з орієнтацією на здібності й інтереси. • Є можливості для налагодження дружніх стосунків й активної участі у громадському житті. 	<ul style="list-style-type: none"> • Навчаються природно сприймати й толерантно ставитися до людей; • вони опановують навички командної роботи та взаємодопомоги; • навчаються будувати дружні стосунки з людьми, які відрізняються від них. • Вони розвивають уміння бути винахідливим, креативним та співчутливим. 	<ul style="list-style-type: none"> • Краще розуміють індивідуальні особливості та потреби здобувачів освіти. • Засвоюють різноманітні методики, що дає змогу ефективно сприяти розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхньої індивідуальності. • Починають сприймати здобувачів освіти більш цілісно, а також опановують навичку об'єктивно дивитись на життєві ситуації.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що інклюзивний заклад освіти – це заклад освіти, де поняття "соціальної меншості" перестає існувати, де кожен здобувач освіти стає важливим і значущим учасником освітньої спільноти. Інклюзія в освітньому середовищі – це не просто проєкт "доброї волі". Інклюзивна освіта – це філософія, яка передбачає, що всі здобувачі освіти отримують більше можливостей. Відповідно, проєктна діяльність у розбудові інклюзії, соціальної інклюзії, інклюзивної освіти в сучасному українському соціумі є одним із ресурсних сегментів, орієнтованим на якість надання соціальних послуг.

Дискусія і висновки

Проєктна діяльність, як тренд сучасного освітнього процесу є невід'ємною, ресурсною складовою сучасного освітнього процесу, зокрема й інклюзивного простору. Кожен суб'єкт освітнього процесу має стратегію розвитку та чітко-окреслену мету, на основі яких створюються проєкти. Важливо розуміти, що проєкти здебільшого відрізняються від звичайних повсякденних дій тим, що в кожного проєкту є своя унікальна мета й часові обмеження на її досягнення. Проєкт має властивість завершуватись успішним досягненням заданої мети.

Внесок авторів: Надія Чернуха – концептуалізація, формальний аналіз, програмне забезпечення, методологія, валідація даних, написання (оригінальна чернетка), написання (перегляд і

редагування); Марина Васильєва-Халатникова – концептуалізація, формальний аналіз, програмне забезпечення, методологія, валідація даних, написання (оригінальна чернетка), написання (перегляд і редагування).

Список використаних джерел

Бодько, Л. (2013). Метод проєктів як засіб реалізації особистісно орієнтованого навчання. *Початкова школа*, 10, 1–4.

Буйницька, О. П. (2021). *Система педагогічного проєктування інформаційно-освітнього середовища для здійснення підготовки майбутніх соціальних педагогів*. Київський університет імені Бориса Грінченка. <https://lib.iitta.gov.ua/729269/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%91%D1%83%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9E.%D0%9F.pdf>

Волковська, Т. (2006). Проєктування як метод особистісно-орієнтованого навчання. *Початкова освіта. Методичний порадник*, 40(376), 9–10. https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbuv.gov.ua%2Fcgi-bin%2Firbis_nbuv%2Fcgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26121DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26image_file_name%3DPDF%2Fmuj_2018_10%25281%2529_14.pdf&psig=AOvVaw11hL6hlpMhZ5lnWu4dcGmr&ust=1707813407025000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CAYQn5wMahcKEwAzchssqWEAxUAAAHQAQAAAAQBA

Герман, О. І. (2007) Технологія педагогічного проєктування у методичній роботі (Памятка вчителю, який працює за методом проєктів). *Управління школою*, 1, 18–21.

Ізбаш С. С. (2007) Проєктна діяльність як фактор соціально-професійної адаптації студентів педагогічного університету [Дис. канд. пед. наук, Мелітопольський державний педагогічний університет]. <http://www.disslib.org/proektna-dialnist-jak-faktor-sotsialno-profesinyoiy-adaptatsiyi-studentiv.html>.

Лук'янова Л. (2009). Технологія організації проектної діяльності. *Імідж сучасного педагога*, 10, 16–21. https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/12_41_2020/Bulletin_12_41_Pedagogika_Ivanova.pdf

Коберник, О. М. (2006). Проективна педагогіка і національна школа. *Шлях освіти*, 7, 7–9. https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2395/1/Kobernik%20O_%20proektna%20tehnologia.pdf.

Найда, Ю. М. (2007). Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3026/1/Sofiy_N_2.pdf

Петрова, І. В. (2017). Проектування в соціально-культурній сфері. КНУКІМ. https://nakkim.edu.ua/images/Instytut/KD/VV/Proektuvannia_v_sotsiokulturnii_sferi000.pdf

References

Bodko, L. (2013). Project method as a means of implementing personally oriented learning. *Primary school*, 10, 1–4 [in Ukrainian].

Буяницька, О. П. (2021). The system of pedagogical design of the information and educational environment for the training of future social pedagogues. *Kyiv. University named after V. Hrinchenko* [in Ukrainian]. <https://lib.iitta.gov.ua/729269/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%91%D1%83%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9E.%D0%9F.pdf>

Volkovska, T. (2006). Designing as a method of person-oriented learning. *Primary education. Methodical advisor*, 40(376), 9–10 [in Ukrainian]. https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbuv.gov.ua%2Fcgi-bin%2Firis.nbuv%2Fcgiiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1

Nadiya CHERNUKHA, DSc (Pedagogy), Prof.

ORCID ID: 0000-0002-5250-2366

e-mail: nm_chernukha@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Maryna VASYLIEVA-KHALATNIKOVA, PhD (Pedagogy), Assoc. Prof.

ORCID ID: 0000-0002-8488-4602

e-mail: m-vasileva@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

[%26Image_file_name%3DPDF%2Fmnpj_2018_10%25281%2529_14.pdf&psig=AOvVaw11hL6hlpMHZ5lnWu4dcGmr&ust=1707813407025000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CAYQn5wMahcKEwiAzcHssqWEAxUAAAAAHQAAAAAQBA.](https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/12_41_2020/Bulletin_12_41_Pedagogika_Ivanova.pdf)

Herman, O. I. (2007). Pedagogical design technology in methodological work (Note to the teacher who works according to the project method). *School management*, 1, 18–21 [in Ukrainian].

Izbash, S. S. (2007). Project activity as a factor of socio-professional adaptation of students of a pedagogical university [PhD Dissertation. ped. of Sciences, Melitopol state Pedagogical University]. [in Ukrainian]. <http://www.disslib.org/proektna-dialnist-jak-faktor-sotsialno-profesijnoyi-adaptatsiyi-studentiv.html>.

Lukyanova, L. (2009). Technology of project activity organization. *Image of a modern teacher*, 10, 16–21 [in Ukrainian]. https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/12_41_2020/Bulletin_12_41_Pedagogika_Ivanova.pdf

Kobernyk, O. M. (2006). Projective pedagogy and the national school. *The way of education*, 7, 7–9 [in Ukrainian]. https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2395/1/Kobernik%20O_%20proektna%20tehnologia.pdf.

Naida, Y. M. (2007). Conceptual aspects of inclusive education. Inclusive school: peculiarities of organization and management: educational and methodological manual [in Ukrainian]. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3026/1/Sofiy_N_2.pdf

Petrova, I. V. (2017). Projecting in the social and cultural sphere. КНУКІМ [in Ukrainian]. https://nakkim.edu.ua/images/Instytut/KD/VV/Proektuvannia_v_sotsiokulturnii_sferi000.pdf

Отримано редакцією журналу / Received: 01.08.23

Прорецензовано / Revised: 10.08.23

Схвалено до друку / Accepted: 23.08.23

PROJECT ACTIVITY AS A TREND OF THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS

Project activity as a trend of the educational process has been updated in the conditions of modern realities. A project is defined as an activity focused on the creation of a specific product or service within a defined period of time. It was found that in the educational environment, project activity is motivation, innovation, the perspective of the development of science and practice.

The main characteristic component of project activity is a problem, or more precisely, a problematic situation. Usually, the problem arises in various areas of a person's life, his professional self-realization in situations of inconsistency between real life and the designer's ideas about the desired state of the object. Note that the project is used as a means of achieving the set goal by preserving, changing or restoring certain phenomena, in particular, social, educational, professional.

Undoubtedly, the important features of the project activity are the focus on the development of cognitive skills, the ability to independently control one's knowledge and actions, to navigate in the information space, to generalize and integrate the results obtained from various sources in the process of theoretical and practical training. Participating in project activities provides an opportunity for participants to improve themselves and opens up the possibility of choosing a personal role in the system of relationships of the collective of project participants.

At the current stage of education development, it becomes quite clear that for the professional training of competent and conscious education seekers, it is not enough to emphasize the professional component of the educational process. It is expedient to form public activity, a sense of responsibility, to prepare future specialists to solve problems that are constantly declared by the labor market, modern society and personal life and professional self-realization of a person.

Keywords: project, project activity, trend, algorithm, educational environment.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у збиранні, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; у рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.